

BLOC 4 – RECURSOS EDUCATIUS

com ho expliquem?

Associació la Sorollona

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural**

JA M'HO CONEC TOT!

Ara que ja tenim tota la informació necessària
al nostre abast,
com podem transmetre tota aquesta saviesa
al nostre alumnat o entorn?

El més important és conèixer l'espai i l'entorn proper
que es vol treballar per a poder-lo agafar de
referència i poder posar exemples.

Poder fer sortides de camp i viure la teoria. Fer la
ciència més vivencial i entendre els coneixements de
manera més amena.

A continuació alguns recursos, basats en les sortides
de camp, per a poder treballar cada temàtica!

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. VEGETACIÓ DE RIBERA

Arriba el dia de la sortida de camp. Durant el desplaçament i l'aproximació al riu ens anem fixant amb la vegetació que ens envolta. I ens fem una sèrie de preguntes.

- A l'hivern els cauen totes les fulles de cop?
- Són arbres de fulla caduca? O de fulla perenne?
- Deuen necessitar molta aigua?
- Els animals que viuen en aquest habitat són els mateixos que viuen al costat del riu?

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. VEGETACIÓ DE RIBERA

Un cop arribats a l'espai tornem a observar la vegetació que ens envolta. Ens tornem a fer les mateixes preguntes:

- A l'hivern els cauen totes les fulles de cop?
- Són arbres de fulla caduca? O de fulla perenne?
- Deuen necessitar molta aigua?
- Els animals que viuen en aquest habitat són els mateixos que viuen al costat del riu?

La **comparem** amb les plantes que hem anat trobant al llarg del camí.

La vegetació de ribera està adaptada a les riuades i torna a créixer amb facilitat després d'aquestes.

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. ESTAT DEL RIU

Molt important **OBSERVAR** l'entorn del riu per intuir el nivell de biodiversitat i la qualitat ambiental que el conforma.

- Factors antropogènics:
 - Carreteres
 - Fàbriques
 - Aeròdroms
 - Hortes
- La riba:
 - Canalitzada
 - Amb arbres plantats
 - Amb bosc natural
- L'aigua:
 - Estancada
 - Gran volum i velocitat
 - Crescuda de cabal
 - Cabal estable i velocitat moderada

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. RASTRES I ECOSISTEMA

En el moment de la observació de l'entorn aprofitem per parlar de CORREDOR BIOLÒGIC i els usos i la importància del riu per al seu entorn.

Molts vertebrats utilitzen la vegetació de ribera com a corredor per a desplaçar-se.

És interessant, si trobem basses o vores del riu fangoses, buscar petjades dels mamífers que s'hi mouen. Sovint trobarem també excrements al mig de camins o sobre pedres que destaquin. Si tenim a la nostra disposició alguna guia per a identificar-los, descobrirem els habitants secrets del bosc de ribera.

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. MACROINVERTEBRATS I QUALITAT DE L'AIGUA

Volem conèixer quin és l'estat i la qualitat de l'aigua del tram de riu on ens trobem.

Durem a terme un mostreig de **macroinvertebrats**. Els macroinvertebrats són uns grans **bioindicadors** de la qualitat de l'aigua.

La presència i l'absència d'algunes espècies ens pot indicar com està l'aigua d'aquell tram de riu.

Hi ha espècies que poden viure tant en aigües brutes com en aigües netes. Però també hi ha espècies que són exclusives d'aigües netes, i que per tant en aigües brutes no les trobarem.

El fet de trobar espècies dels dos tipus de tolerància què creieu que ens indica? Com és aquesta aigua?

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. MACROINVERTEBRATS I QUALITAT DE L'AIGUA

Material necessari per a dur a terme el mostreig:

- Salabres
- Safates blanques
- Guies d'identificació
- Ganes de conèixer i descobrir l'entorn

Cal remarcar que els macroinvertebrats són éssers vius i, per tant, hem de tenir cura de no malmetre el seu ecosistema ni danyar-los.

Estem fent un estudi científic. No és un joc.

Les guies d'identificació les podem extreure [d'aquest espai](#).

L'escala de colors ens indica l'especificitat per a les aigües netes.

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. MACROINVERTEBRATS I QUALITAT DE L'AIGUA

A partir de les troballes i amb l'ajuda de les fitxes d'identificació s'estima quina és la qualitat de l'aigua.

Podem remarcar les diferents fases del cicle d'alguns éssers que viuen en el medi aquàtic.

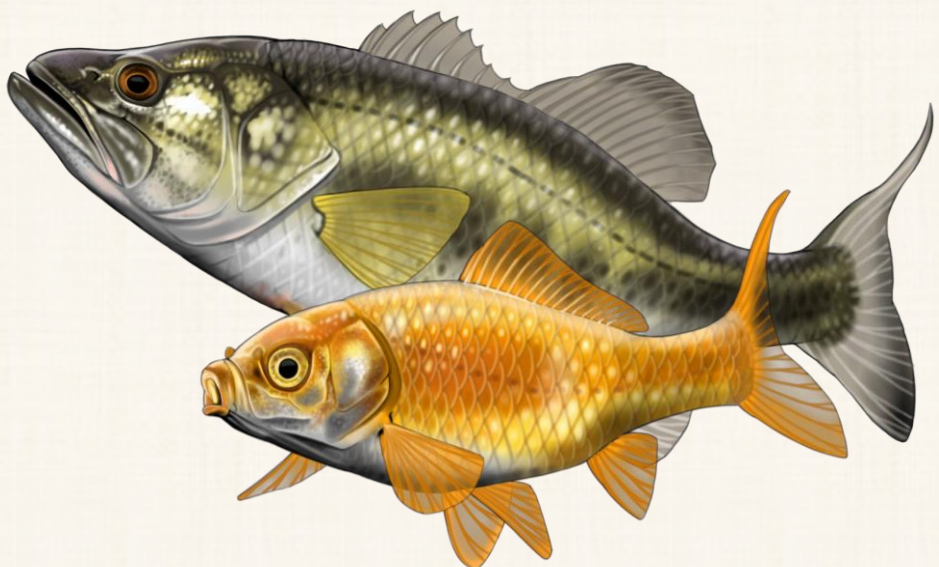

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. ESPÈCIES EXÒTIQUES INVASORES (EEI)

També es pot parlar de les EEI i les problemàtiques que se'n generen.

- Desaparició de la fauna autòctona
- Competència d'aliment
- Competència d'hàbitat
- Noves malalties i possibles zoonosis i pandèmies entre la fauna

Els ambients aquàtics d'aigua dolça són un dels ecosistemes més perjudicats per la presència d'EEI.

JA M'HO CONEC TOT! ELS RIUS MEDITERRANIS. RESPONSABILITAT COL·LECTIVA

Per mantenir, conservar i millorar l'estat i la qualitat de l'aigua, ja sigui riu, bassa, pantà, mar, etc. és molt important **cuidar l'entorn!**

Això és responsabilitat de cadascun de nosaltres. És una **responsabilitat col·lectiva.**

Què implica?

- No malmetre l'ecosistema.
- No abocar residus.
- No introduir espècies de flora i/o fauna exòtiques.
- No contaminar ni lumínicament, ni acústicament, ni atmosfèricament, ni ambientalment l'espai.
- Si s'observa algun fet que no ha de ser, avisar a les autoritats.